

## **ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ГАЛУЗІ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА** **6 семестр (денна та заочна форми навчання)**

**Загальна кількість годин:** 90 (денна та заочна форми навчання)

**Лектор:** доц. Івахненко А.О.

**Вид дисципліни:** за вибором

**Кількість кредитів:** 3 (денна та заочна форми навчання)

**Попередні умови для вивчення:** Вступ до перекладознавства.

**Мета:** полягає у створенні теоретичної бази для формування і подальшого розвитку знань, навичок та умінь, необхідних для планування, організації і проведення наукових досліджень у галузях германської філології, перекладознавства, методики і психології навчання іноземних мов та перекладу.

### **Основні завдання вивчення дисципліни:**

- *формування наступної інтегральної компетентності:*
  - здатність розв'язувати задачі і проблеми в галузі філології (лінгвістики та перекладу) під час виконання професійної діяльності або навчання, що передбачає вдале обґрунтування власних висновків, а також застосування положень і методів відповідної науки і характеризується певною невизначеністю умов
  - *формування наступних загальних компетентностей:*
    - Здатність вибудовувати і реалізовувати перспективні лінії інтелектуального, культурного, морального і професійного саморозвитку та самовдосконалення, розуміти основні принципи буття людини, природи, суспільства.
    - Здатність працювати в команді та автономно, взаємодіяти з керівництвом, колегами та партнерами.
    - Здатність до пошуку, аналізу і оцінки інформації, необхідної для вирішення професійного та особистісного розвитку. Набуття навичок з інтерпретування інформації в усній формі, перекладання та реферування її письмово.
    - Здатність вільно спілкуватися державною мовою (усно і письмово).
    - Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
    - Здатність використовувати інформаційно-комунікаційні технології для вдосконалення професійної діяльності.
    - Здатність систематично виконувати домашні завдання, робити доповіді, реферати, науково-дослідні та проектні роботи будь-якого типу.
    - *формування наступних фахових компетентностей:*
      - Здатність демонструвати знання з теорії та практики англійської та другої іноземної мов; усвідомлювати специфіку перекладознавчого компоненту; розуміти основні факти, концепції, проблеми в області філологічних знань.

- Здатність знаходити оригінальне застосування існуючих знань й умінь з обраної філологічної спеціалізації перекладознавства поряд із практичним розумінням того, як існуючі методи досліджень і аналізу застосовуються в філологічній науці для створення та інтерпретації нового знання.
- Здатність критично переосмислювати набутий досвід та новітні досягнення філологічної науки; оперувати сучасними методиками викладання іноземної мови, опираючись на здобуті мовні та соціокультурні знання.
- Здатність до збирання й аналізу, систематизації фактів про основні періоди розвитку літератури країн мов, що вивчаються.
- Здатність володіти загальноприйнятими нормами поведінки і моралі у міжособистісних та професійних стосунках і створення умов для їх дотримання під час процесу викладання, ведення ділових переговорів, укладанні угод, тощо.

**Зміст:** Місце, цілі та задачі НДРС у навчальному процесі, основні етапи проведення наукового дослідження: планування, організація, виконання, контроль, презентація результатів дослідження. Алгоритм проведення наукового дослідження: визначення проблеми; розробка концепції дослідження; організація та проведення дослідження; аналіз результатів дослідження; презентація результатів дослідження. Визначення проблеми: опис проблеми; її структурування та побудова моделі; визначення мети дослідження; незалежна, залежна та побічна змінні; формулювання гіпотез. Розробка концепції дослідження: складання плану дослідження; визначення його об'єкту, предмету, завдань і методів. Виконання плану дослідження та його контроль; корекція форм та методів дослідження; документування результатів дослідження. Аналіз його результатів: попередня перевірка результатів дослідження; підготовка результатів дослідження для аналізу; обробка інформації; інтерпретація результатів дослідження. Презентація результатів дослідження: визначення стандарту та формату оформлення результатів дослідження; підготовка кінцевої форми надання результатів дослідження; презентація результатів дослідження. Прикладні аспекти визначення проблеми та цілі наукових досліджень. Джерела новаторських досліджень. Методи логіко-смиислового моделювання проблеми, колективної генерації ідей, експертних оцінок. Вибір методів проведення наукових досліджень: розвідувальні, описові, казуальні дослідження. Інформація як основа наукових досліджень. Визначення типу необхідної інформації та джерел її отримання. Носії інформації та бази даних. Особливості електронних носіїв інформації та баз даних. Можливості та межі використання ресурсів INTERNET. Автоматизовані бібліографічні бази даних. Проблема релевантності інформації: методи оцінки надійності та вірогідності інформації, помилки збору і аналізу даних. Якісні та кількісні методи аналізу інформації. Можливості та межі використання прикладних методів статистики та соціології в лінгвістиці. Текст як об'єкт аналізу, методи аналізу тексту: суцільне спостереження та вибіркові дослідження; визначення генеральної сукупності; визначення методу та обсягу вибірки; контент-аналіз. Сутність та особливості форм презентації результатів наукових досліджень: семінари; конференції; симпозіуми; захист дисертації; наукові публікації. Оформлення та презентація результатів наукових досліджень: наукові доповіді та наукові повідомлення; реферати та реферативні повідомлення; звіти про науково-дослідницьку роботу та їх подання; курсові, бакалаврські, дипломні, магістерські роботи та їх захист; наукові публікації. Нормативні вимоги та стандарти оформлення результатів наукових досліджень..

## **Програмні результати навчання:**

- Здійснювати пошук і використання інформації, необхідної для ефективного виконання професійних завдань, професійного і особистісного розвитку: добирати інформацію з різних джерел, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати, презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами
- Володіти основними традиційними і сучасними методами і засобами отримання, зберігання, переробки інформації; працювати з комп'ютером як засобом управління інформацією; працювати з інформацією в глобальних комп'ютерних мережах.
- Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки. Знати систему іноземної мови, бути здатним до інтерпретації літературних, наукових, ділових, публіцистичних, фольклорних текстів, включаючи пам'ятники писемності.
- Знати мову, її зміст, структуру та функціонування, а також мовні норми, в тому числі орфографічні і пунктуаційні, використовувати ці знання для висловлювання власної думки в усній і письмовій формах; вільно орієнтуватися в перекладознавчих концепціях.
- Володіти навичками розробки та реалізації різного типу проєктів в освітніх і культурно-просвітницьких установах, в соціально-педагогічній, гуманітарно-організаційній, книговидавничій, мас-медійній та комунікативній сферах, що передбачають використання державної та іноземних мов.
- Планувати і здійснювати на належному рівні дослідження в галузі філології.
- Дотримуватися правил академічної доброчесності, етичних та моральних принципів, що сприяють ефективному міжмовному та міжкультурному спілкуванню.

## **Структура:**

Денна форма навчання: лекцій – 16 год. , практичних занять – 16 год., самостійна робота – 58 год.

Заочна форма навчання: лекцій – 10 год., самостійна робота – 80 год.

**Форма контролю:** залік.

**Мова викладання:** українська, англійська.

## **Навчально-методичне забезпечення:**

### **Базова література:**

1. ДСТУ 3008-95. Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення. Введ. 23.02.95. Київ : Держстандарт України, 1995. 38 с.
2. Івахненко А. О. Основи наукових досліджень у галузі перекладознавства : конспект лекцій для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» факультету іноземних мов. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2022. 80 с.
3. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця : Нова Книга, 2004. 576 с.
4. Ребрій О. В. Сучасні концепції творчості у перекладі : [монографія]. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. 376 с.
5. Філіпова Л. Я. Бібліографічні системи України в інформаційно-комп'ютерному середовищі: теорія, організація, технологія: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство». Харків, 1999. 21 с.

6. Чорновол-Ткаченко О. О. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2014. 156 с.

#### Допоміжна література:

1. Енциклопедія перекладознавства : у 4 т. Т. 1 : пер. з англ. / за ред.: Івз Гамбієра та Люка ван Дорслара ; за заг. ред.: О.А. Кальниченка та Л.М. Черноватого. Вінниця : Нова Книга, 2020. 560 с. (Серія UTTU Series).
2. Енциклопедія перекладознавства : у 4 т. Т. 2 : пер. з англ., за ред. О.А. Кальниченка та Л.М. Черноватого. Вінниця : Нова книга, 2020. 276 с.
3. Енциклопедія перекладознавства : у 4 т. Т. 3 : пер. з англ. / за ред.: Івз Гамбієра та Люка ван Дорслара ; за заг. ред.: О.А. Кальниченка та Л.М. Черноватого. Вінниця : Нова Книга, 2021. 312 с. (Серія UTTU Series).
4. Гуменюк О. Є. Психологія інноваційної освіти: теоретико-методологічний аспект: Монографія. Тернопіль : Економічна думка, 2007. 385 с.
5. Максименко С. Д., Носенко Е. Л. Експериментальна психологія : підручник. Київ. : Центр навч. л-ри, 2008. 360 с
6. Пальм Г. А. Психологія пізнання : конспект лекцій. Дніпропетровськ : РВВ ДНУ, 2004. 50 с.
7. Freund B., Kenig H., Roth N. Impact of Information Technologies on Manufacturing. *Intern. J. of Technology Management*. Geneva, 1997. Vol. 13. № 3. P. 215–228.
8. Petrella R. Science and Technology in the Interest of Eight Billion People: Is it Possible? *Science, Technology, and Innovation*. London, 1995. Vol. 8. № 1. P. 21–28.
9. Powell T. C., Dent-Micallef A. Information Technology as Competitive Advantage: The Role of Human, Business, and Technology Resources. *Strategic Management J*. Chichester, 1997. Vol. 18. № 5. P. 375–405.